

La Muntanya dels Nens

Pitus Robert Sabaté.

La muntanya dels nens

Aquesta és la història de com uns nens de la Pobla van convertir per un temps la muntanya del castell en la dels nens.

La muntanya és dreta, esvelta i està coronada per l'imponent castell de Claramunt. Quan ets a dalt tens unes vistes immillorables de la comarca. A la seva falda hi ha La Pobla, amb els carrers costeruts, el safareig, les fonts, els horts, els corrals pels animals a les eixides... també, és clar, l'església i el campanar.

El perquè de tot plegat

Com ha passat a molts i molts pobles, per diverses raons, la gent jove va anar a viure a la part nova. El casc antic amb el temps es va anar deteriorant, les façanes quedaren sense pintar i en mal estat. També moltes cases acabaren abandonades.

La Foix, una noia de sisè, havia crescut en aquells carrers i s'estimava el poble.

La Pepita, la seva iaia, recordava el poble amb gent amunt i avall, botigues obertes, canalla jugant i les cases plenes. *Allò si que era bonic, hi havia alegria, era un poble viu!* deia la Pepita.

La Foix comprenia l'enyorança de la seva àvia. Quan caminava pel poble tenia una sensació estranya, una barreja de soledat i melangia. Era com si els carrers, les cases i les persones enyoressin temps passats.

Molts dies pels carrers no hi passava ni una ànima, aleshores una esgarrifosa sensació de buidor hi surava talment una boira.

Comença un somni

Tot va començar a l'escola. Els nens havien de fer un treball sobre l'oferta turística del poble, que van centrar, com és lògic, en el castell.

Doncs apa-li, tots amunt! Cap al castell.

L'endemà, molts nens comentaven que s'havien cansat molt per arribar a dalt, que feia molta pujada, que ells no hi tornarien!

També van dir que un cop a dalt l'oferta estava prou bé, les muralles, les vistes, els audio-visuals, les explicacions del guia... però que el camí era molt pesat.

Van decidir que la feina consistiria en buscar solucions per millorar la pujada.

L'Eva, la professora, va dir:

- *Farem una "Brain storming".*
- *Una "brain" què? - van cridar tots a l'hora.*
- *Una pluja d'idees! - va dir l'Eva.*
- *Pluja de idees? - van fer tots amb cara de no entendre res de res.*

Tot seguit ens ho va explicar: tothom havia d'aportar propostes per fer més atractiva la pujada, encara que semblessin forassenyades.

Aquell dia van riure molt i van dir un munt de bajanades. En Marc volia fer construir un telefèric, la Neus un ascensor de vidre o l'animal de l'Isidre que deia que el futur passava per pujar al castell amb rucs!

En Pau, més assenyat, proposava de fer més entretingut el camí. Que no fos allò de pujar, pujar i pujar. Ell deia que si fent camí et paraves a la font, bevies aigua, més amunt et distreies buscant fòssils, jugaves a grimpar per les dreteres, t'aturaves a mirar el paisatge o a xerrar, la caminada era molt més agradable i no et cansaves gens.

La Foix es va fer seva l'idea i va dir, aixecant-se i parlant com si fes un míting polític:

- *La difondrem a la web, pel Facebook, pel Twitter i segur que tindrem molt d'èxit.*
- *Però si només som nens! - es queixà en Pau.*

Ella va continuar dient:

- *Dibuixarem un mapa de la pujada al castell explicant totes les coses divertides que es poden fer i el penjarem a la xarxa. Fent-ho així els nens que vinguin tindran un bon record del nostre*

poble, ho diran al seus amics, als seus pares, als avis i els carrers s'ompliran de gent i la meua àvia estarà súper contenta!

A l'Eva, la professora, li va agradar la passió mostrada per la Foix i els altres nens; estava encantada que ells prenguessin la iniciativa!

El mapa del camí del Castell

Dit i fet, a l'endemà mateix els nens van posar sobre la taula totes les coses que els va semblar atractives de la pujada.

La Foix va proposar començar pel casc antic. Va argumentar que els carrers tenien el seu encant, que hi havia unes figures de bronze molt boniques, un safareig antic, les tres fonts...

A més a més, les botigues i els bars se'n podrien beneficiar.

Tots hi van estar d'acord.

- *Començarem el camí per la iaia de la Foix i pel casc antic -va dir en Martí. I vinga a riure tots.*

La Marta va proposar continuar per la font de la Teula, deixar el camí principal i anar per un caminet que s'agafa abans d'arribar a cal Pasol; la gent passaria per l'obaga, a l'ombra d'alzines, oms i lledoners. Travessarien el torrent per una passera de fusta, coneixerien la font de la teula i sortirien a cal Pujol, una masia on encara tenen vaques, gallines i conills.

L'Izan va exclamar:

- *Marquem la font i el torrent com a zona de pesca controlada de capgrossos!*
- *Controlada per qui?- li va replicar en Ton.*

Tots van riure però tot seguit el van felicitar:

- *Bona idea Izan!*

Una mica més amunt hi ha la zona dels fòssils que deia en Pau. Cal desviar-se uns metres prenent el camí del cargol* i de seguida es troba una zona de roca i pedres, sense gaire vegetació i encarada al migdia. Hi ha molts fòssils petits: petxines, cargols, algues, llenties i, fins i tot, eriçons de pedra.

* Camí rodó, passa entre camps i vinyes a recer dels cingles del castell i de La Guàrdia, i torna resseguint l'obaga de la serra de la Ninota (o al revés).

Entre tots van quedar per anar-hi el dissabte, el mapa del camí anava prenent forma; tots hi volien participar i dir la seva.

El dissabte es van trobar de bon matí al casc antic, van fer un munt de fotos: les cases, els carrers, les estàtues de bronze, el safareig, l'església, les tres fonts. Més amunt, les roques, Cal Pasol, els arbres, el pontet de fusta, la font de la teula, cal Pujol...

Van trobar molts fòssils, bàsicament caragolines, llenties (nummulits), petxines i marques de petxina. Seguiren el camí del castell amunt tot dibuixant-ne els revolts. Van fer fotos dels bancs i les barraques de vinya, els marges, les flors, els insectes...

Una troballa sorprenent va ser les dues caragoles incrustades a la roca.

- *Uala, si fan més de dos pams! I es poden veure des del camí estant! - van dir entusiasmats.*

Els bancs que hi ha repartits per la pujada els assenyalaven com a "miradors i zones de descans" i per tant apuntaven el que es contemplava; en uns es veia la Pobla, el riu, els horts, els Mollons, la roca Llarga... i en l'altre, més amunt, les Garrigues, Capellades, la Torre i la vall de Carme.

De les moltes dreceres que permetien grimpar, van decidir marcar les de dalt de tot. Eren curtes i permetrien als pares, professors o monitors seguir amb la mirada als nens des del camí sense perdre de vista als "escaladors" i retrobar-los més amunt.

Finalment van arribar a la primera muralla del castell que s'alça sobre la pedra.

Ja només calia trucar el timbre i entrar al castell, però com que havien acabat la "feina" van descansar estirats a la roca, arrecerats sota la imponent muralla. Es van fer fotos de grup i van buscar entre els carreus les pedres col·locades en forma d'espiga.

Gràcies al plafó que hi ha, van conèixer el noms de les muntanyes de la serra de Miramar, les masies i els pobles que s'entreueuen.

Més tard van baixar corrents i pel dret, saltant i cridant com bojos.

El diumenge, a casa de la Foix, van dibuixar el primer mapa en un full DIN A3, era el dibuix de la muntanya amb els "llocs" d'interès ben marcats.

- *Això és el que tenim! Està bé però... crec es pot millorar* – va dir la Foix dreta i agafant el mapa amb les dues mans.

Com més serem més riurem

A l'escola el mapa del camí del castell i, sobretot, l'entusiasme que transmetien va fer el seu efecte. Tots els altres nens van voler fer el camí, anar a buscar fòssils, veure les fonts i els bancs, la barraca, els cargols gegants...

Hi van anar pel seu compte, portaven una fotocòpia del mapa gentilisa de l'escola. Molts nens van arrossegar els seus germans i els pares.

En Marçal i la seva família van "descobrir" les tres fonts i la font de la teula, encara no hi havien passat mai tot i viure al poble!

L'Eva i la Raquel, que sempre rondinaven quan anaven a caminar, van obligar als pares a pujar fins a la muralla! Volien seguir totes les indicacions que havien marcat al mapa i poder dir la seva després a l'escola i aportar les seves fotos dels llocs.

El dilluns a l'hora del pati, els nens compartien aventures. Aquell dia, les fotos de la muntanya tenien més èxit que els cromos de futbol!

Els nens estaven entusiasmats, entre tots havien recollit un munt de fotos de llocs, de petits tresors i de racons especials.

Van convèncer als professors per poder penjar les fotos al mural de l'entrada de l'escola sota el nom "El camí del castell". Sobre unes taules, hi van exposar els fòssils trobats. Tot això feu que l'interès pel projecte s'escampés per tota l'escola.

El Jan i l'Izan, per altra banda, es van enfadar molt amb la Foix i en Pau. No els havien dit res per anar al castell i estaven indignats.

L'enrabiada va fer el seu efecte i, perquè no tornés a passar, van veure la necessitat de fer un grup virtual, quan un de la classe hi anés a fer qualsevol cosa ho havia d'anunciar als altres enviant un missatge. Si algú anava a la muntanya, ni que fos a passejar, ho havia de comunicar.

La muntanya era el centre de reunió. El compromís d'avisar-se els uns als altres va fer que es formés una colla de veritat.

El centre de reunió era la zona de la barraca de pedra, a mig camí del castell on dos bancs convidaven seure, a xerrar, a riure i a tirar endavant el projecte.

Xerra, xerra xerrador

En tenir les dades per fer el mapa recollides, la "feina" va agafar un altre ritme, quedaven sobretot per parlar i per jugar. De totes maneres quasi cada dia, en algun moment, algú feia una proposta referent al camí. En vam dir mooooooltes d'esbojarrades.

La primera proposta amb cara i ulls d'aquells dies va ser la d'en Marc. Ell va proposar un joc innovador, consistia en unes targetes, guardades a les zones dels bancs, amb els noms i les fotos dels arbres, arbusts o herbes de la zona i la gent les hauria de localitzar.

Per poder fer el joc primer van haver de conèixer les plantes que creixien a prop, fer-les-hi fotos. Un cop a casa, buscar els noms, usos, curiositats, dissenyar les targetes...

Aquest joc va agradar molt als professors, perquè servia (deien els mestres) per aprendre els noms de les plantes de l'entorn. Les fitxes les van fer a l'escola.

Una feinada i un bon inici.

- *Més endavant en podríem fer per conèixer les roques o per la fauna* -va proposar en Martí.

Tots li contestaren:

- *Sí, més endavant, mooooooolt més endavant!* – I reien pels descosits.

Uns dies més tard, a la Judit se li acudí de fer un joc de pistes per trobar els cargols gegants que estaven enganxades a la pedra. Havien de fer un senyal amb pintura o una fita sobre el ciment del camí i des d'allà, amb l'ajut d'una brúixola (per saber la direcció) buscar els fòssils.

Com no podia ser d'altra manera, van decidir escriure les pistes inspirant-se en el mapa de l'illa del tresor.

- *Com ho fan els pirats i els pirates!* – que deia en Pere.

Qui volgués trobar els cargols gegants hauria de fer servir passes, peus i pams i saber on és el llevant i el ponent.

Un cop fet, en Cesc no va trobar les caragoles, perquè les seves passes eren com dues de les marcades, per això van decidir fer uns apunts amb metres i brúixola.

D'altra banda, a en Biel li agradava baixar del castell per les dreceres fent el boig i cridant. Sempre reclamava una zona per cridar:

- *Avui dia no es pot cridar enlloc* – deia el grillat.

Un dia, la Raquel va dir:

- *Podem fer Ucs!*
- *Ucs?* – van exclamar tots.
- *Això, ara farem cucs?* – va mig riure en Miqui.

Llavors ella va explicar que era el crit dels pagesos eivissencs i, a més, el nom d'un grup de música de l'illa. Segons la Raquel, abans cada pagès tenia el seu crit i es comunicaven cridant.

- *En voleu sentir un?* – va demanar ben decidida.

S'aixecà i va posar les dues mans voltant la boca per amplificar el so i va cridar tan fort com va poder:

- *A tuuuuuuuuu iaàààà heheheheheiiiiiiiiiiii...*

Va triomfar, tots reien i l'imitaven.

Entre tots van triar “el mirador de les vinyes” com la zona dels crits. En Pau proposava cridar molt fort i escoltar l'eco.

Aquella mateixa tarda van pujar a practicar els Ucs. Imagineu l'escena: 12 nois i noies, uns cridant tant fort com podien d'aquella manera tan curiosa i els altres... pixant-se de riure.

Van cridar als mollons, al poble, a les Garrigues, als arbres, al cel, als núvols i als ocells. En Pau, per fer riure, a les formigues!

Es posà de genolls i cridava al formiguer amb totes les seves forces:

- *A tu, iaàààààà hi, hi, hi, hiiiiii!* I tot seguit els preguntava – *Formiguetes, que no em sentiu?*

Després a les aranyes, a les papallones i, fins i tot, als polls dels cabells!

Una altra tarda memorable, que es va repetir el dia que van gravar en vídeo el recull de ucs per poder-los penjar a la web i ensenyar com es feien.

Una de les idees més polèmiques va ser la de fer escultures pel camí. Van decidir començar a fer una aranya gegant feta de plàstic, fil-ferro i roba. La volien pintar de negre i penjar-la al mig del camí, entre dos pins de la segona obaga, les teranyines les volien fer amb cordes i manta tèrmica vella esquinçada. El conjunt feria el seu efecte i ajudaria a cridar amb crits de por, deien.

Aquesta idea no va prosperar, ja que a la Rut no li agradava embrutar amb plàstics la muntanya. Discutiren el tema una estona i finalment -decidiren aparcar l'aranya.

El pare d'en Marc, que s'aturà a parlar, va dir que podrien fer cabanes i va explicar com les fan els caçadors prop dels abeuradors: Es tractava de buscar quatre o cinc pins que estiguessin junts i unir-los amb troncs o bé unes cordes lligades als arbres. Després anar a buscar branques de pi (n'hi havia una pila a prop de la barraca de pedra) i recolzar-les, de cap per avall, entre les cordes i els troncs formant les parets. Un cop fetes les parets, fer la teulada amb més branques.

Entre tots van decidir construir les cabanes al bosc de la zona de reunió, prop de la barraca.

- *Farem una cabanya! Farem una cabanya!* – Cridaven pels carrers per “reclutar mà d'obra”.

Aquella tarda molts nens del poble van pujar a fer la cabana.

Va quedar una cabana preciosa, amb porta, teulada i capacitat per encabir-hi uns vuit nens. Es van entusiasmar tant que volien fer uns bancs per seure i ja feien plans per quedar-se una nit a dormir.

La tarda es va allargar, es va fer fosc i va venir el pare del Marc enfadat, però en veure la cabana acabada i al seu fill tan entusiasmat, va felicitar a tots els nens, va fer fotos amb el mòbil i va ajudar a posar bé algunes branques de la teulada i tot!

També va tenir la idea de començar-ne una altra en un altre grup d'arbres, i així desfer una cabana per construir-ne l'altre.

Tenia tota la raó, de les cabanes el més divertit és fer-les i així es podrien fer i refer un munt de vegades.

L'endemà i durant almenys dues setmanes molts nens del poble pujaven a fer cabanes, en van fer quatre i es prenien les branques els uns als altres. Fins i tot van demanar al Jordi, el pagès, si els donava uns sarments que hi havia apilats en una vinya darrera el castell per fer les altres cabanes. Les dues cabanes de sarments també van agradar i una tarda van jugar i riure sobretot quan l'Izan va escenificant els contes dels tres porquets i el de les set cabretes i el llop papissot:

- *Bufadé bufaré i la caza enzudadé* –deia el mal xinat! I vinga a riure. Parlava i bufava tirant endavant la mandíbula inferior i fent sobresortir el llavi i a l'inrevés.

El camí del castell era un anar i venir de nens i gent del poble de totes les edats, que es paraven a zona dels fòssils, anaven a la font a buscar capgrossos (o només a mirar-los), que feien els jocs de localitzar les plantes, o bé reien cridant ucs, buscaven tresors clavats a la pedra i jugaven a fer i desfer cabanes.

Somnis de futur

La Foix s'havia apuntat totes les idees que havien anat sortint i que havien aparcat de moment. Per fer-les necessitarien l'ajut de l'ajuntament, d'empreses o de persones grans.

Eren aquestes:

1.- Fer un laberint, o millor dit un circuit aprofitant un camp abandonat d'oliveres que hi ha al costat de la zona dels cargols gegants.

El camí, després de donar moltes voltes, havia d'arribar a una placeta on hi hauria una roca amb una espasa incrustada.

L'espasa de seguida la van canviar per una torxa d'escenificar l'exèrcit de xais amb foc a les banyes, una llegenda més nostrada.

2.- Fer tobogans aprofitant el pendent de la muntanya. La Margot ens en va ensenyar uns que hi havia en un parc de Barcelona que van agradar molt.

3.- El camí de les textures, eren dues propostes diferents:

- Passar la mà per la paret interior del camí i posar diferents materials (pedra, còdols, herba, fusta, fang, metall...).
- Descalçar-se i fer un circuit de textures per caminar per sobre i experimentar amb els peus.

4.- Tenir animals de granja (gallines, oques, ànecs, conills, porcs, vaques, cabres, ovelles, cavalls) i que es poguessin veure en pujar.

5.- Fomentar botigues de productes artesans a la zona del casc antic.

6.- Fer jocs de bales amb canyes o altres aprofitant també el pendent.

7.- Organitzar festes, trobades de conta-contes, concerts, tallers de cançons o de danses...

8.- Buscar una zona de pícnic, amb taules i bancs.

10.- Pintar les cases del poble de colors vius i divertits.

11.- Marcar una zona per jeure, fer la migdiada o bé per estirar-se a mirar núvols.

El dia de les trompetes de mosquit

Després de l'èxit de les cabanes, va venir una petita ressaca i la Foix i companyia van estar uns dies sense fer res. Anaven les tardes, com de costum, al punt de trobada de la barraca a xerrar amb els amics.

Un dia d'aquests en Nyitus va agafar una closca d'aglà, se la va col·locar entre el dit índex i el del mig, va tancar la mà, va bufar fort entre els dos dits i va sonar un fort xiulet. Tots li van preguntar com ho feia, i ell, cofoi, els ho explicava.

Tota la colla va anar a buscar gorres d'aglans (així els anomenava en Biel que se'ls col·locava als tous dels dits i improvisava petits titelles que parlaven amb veu prima).

Van bufar i bufar fins a tenir les falanges plenes de babes tot imitant a en Nyitus, però només se sentia el so de les buferes xocant contra les mans.

La Foix va suggerir incloure a la web els xiulets d'aglà i els titelles de dits com un atractiu més del camí i que podrien fer unes il·lustracions de com s'han de col·locar les closques entre els dits per fer-ne un xiulet. Tots hi van estar d'acord.

De seguida, en Marc va proposar fer trompetes de mosquit. Tots van dir estranyats:

- *Trompetes de què? De mosquit?* – fent unes ganyotes.

En Marc els va dir que anessin a buscar canyes, que els ensenyaria a fer-ne. La colla va baixar camí avall fins que van trobar les canyes. Allà en Marc va fer una classe magistral de trompetes de mosquit arrencant els tronxos tendres de les canyes, buidant-los i bufant. El soroll era el d'un mosquit i, per ser més real, amb la canya simulava la trompa i movia les mans com si fossin les ales de l'insecte. Tothom es fabricava la seves trompetes, les feien sonar fent pessigolles a les orelles del veí.

El joc d'aquell vespre va evolucionar i van jugar a pessigar el cul més pròxim amb l'herba a la boca. Van córrer i riure una bona estona, fins que la Foix va caure. Tots van parar en sec al sentir els crits de dolor. S'havia pelat el genoll i es va fer una petita rascada a la mà.

La van ajudar a baixar i li van netejar la ferida sota un dels dolls d'aigua de les tres fonts. Amb tants ajudants, la Foix es va sentir com una reina i el mal va desaparèixer. Un cop la ferida neta, la van acompanyar a casa de la seva iaia, la Pepita.

La Pepita va fer passar a tots els nens. Tots miraven com desinfectava la ferida posant-li una mica de iode. Els va obligar a seure i va preparar pa torrat amb oli, sal i xocolata per tots.

- *Um que bo!!!* – exclamaven.

Van parlar, van riure i van descobrir una iaia encantadora.

Durant la setmana van marcar al camí on es podien trobar les canyes i els aglans. També van provar de fer les il·lustracions per ensenyar a fer un xiulet d'aglà i es van adonar com de difícil és dibuixar mans.

Vist l'èxit dels dibuixos van optar per fer fotos.

Per fer més atractiva la visita del castell, la Pilar va proposar fer alguna cosa a dins (les guerres i la seva arquitectura no l'atreïen gens).

Les propostes començaren a ploure de seguida: fer concerts de música, conta-contes, danses, exposicions diverses (d'armadures i espases va dir en Marc...), tir amb arc i tornejos medievals amb cavalls, llances i tota mena de jocs trets de les pel·lícules.

Però n'hi va haver una que va sorprendre a tothom per la seva senzillesa i vistositat.

En Martí va dir de fer volar estels ja que al castell sempre hi bufa el vent, normalment al matí de ponent i a la tarda entra la marinada.

La va clavar quan va dir:

- *Si des del poble veiem volar un estel sabrem que han pujat al castell seguint les nostres indicacions.*

El van aplaudir i tot!

Un de la colla va afegir:

- *Amb l'estel d'en Martí s'acaba el camí.*

Com que un rodolí en crida un altre van escriure al mapa del camí aquest vers:

*Pots pujar amb un estel
que al castell hi bufa el vent,
aprofita aquest moment
per poder jugar amb el cel.*

El final del conte: La inauguració

Van fer una gran festa el dia 1 de maig, aprofitant el tradicional aplec de la Santa Creu. La pujada es va animar amb grallers i tabalers que tocaven a cada zona important del camí i els nens mostraven contents la feina feta a la gent.

Tot el poble seguia el mapa!

Un cop a dalt van fer una enlairada col·lectiva d'estels.

Després van cantar i ballar cercles, xampanyes, sardanes, corrandes, rondeus i contradanses entre ucs, xiulets i trompetes de mosquits.

El camí va ser un èxit des del primer dia:

-Les escoles seguien el mapa del camí i com que en quedaven tan contents el recomanaven a altres escoles.

-Els dissabtes i els diumenges pujaven moltes famílies, passaven pel casc antic alegrant i donant vida al poble, portaven el mapa i feien tots els jocs proposats.

-Les botigues venien productes artesans i les cases altre cop habitades i amb les façanes pintades de colors... el poble somniat de la Foix o el que enyorava la Pepita semblava més a prop.

Encara avui, quan els nens del poble veuen estels al castell, somriuen satisfets.

Fi

... Per la majoria de la gent, la muntanya era i és la del castell. Pels nens del poble ha estat moltes muntanyes segons l'estació de l'any o el moment, la dels espàrrecs, la de les móres, la dels bolets, la dels salts i les dreceres... però aquell any, per tota la colla, va ser la muntanya de les cabanes, la dels jocs, la dels crits, la de les trompetes de mosquit, la de les tardes inoblidables... va ser, sense cap dubte, la muntanya dels nens!

*He perdut l'enteniment,
i el conte... se l'endú el vent.*

**Pitus Robert Sabaté.
La Pobla de Claramunt, 2013.**